

ვაზის ქართული გენოტიპების მერისტემული უჯრედების პარამეტრები

რეგიონი	ჯიში	სიგრძე			სიგანე			ბირთვის დიამეტრი			ბირთვულ-პლაზმური კოეფიციენტი
		X±Sx (მკმ)	σ	v (%)	X±Sx (მკმ)	σ	v (%)	X±Sx (მკმ)	σ	v (%)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
კახეთი	რქაწითელი	18.8±0.3	3.5	18.4	13.0±0.2	2.3	17.4	5.3±0.1	0.8	14.4	0.100
	საფერავი	17.8±0.4	3.5	19.6	12.8±0.2	2.3	17.7	4.6±0.1	0.8	18.7	0.080
	წითელი ბუდეშური	16.6±0.3	3.2	19.2	11.6±0.3	2.7	20.3	4.8±0.1	0.7	13.7	0.104
ქართლი	თაკვეერი	16.1±0.3	2.7	16.6	10.0±0.2	1.8	17.6	4.9±0.1	0.7	15.1	0.133
	ჩინური	18.9±0.3	3.0	16.1	14.2±0.2	2.3	16.2	5.3±0.1	0.6	10.7	0.090
	გორული მწვანე	19.3±0.3	3.1	15.6	14.2±0.2	2.4	16.7	6.0±0.1	0.7	12.4	0.115
	გორულა	16.8±0.2	2.4	14.2	12.8±0.2	2.4	18.9	4.8±0.1	0.9	18.4	0.092
	ქართლის თითა	16.6±0.2	2.3	13.6	12.7±0.2	1.7	13.5	5.0±0.1	0.7	13.1	0.103
იმერეთი	ცოლიკოური	18.4±0.3	3.0	16.4	13.9±0.3	2.5	18.2	5.5±0.1	0.8	13.9	0.102
	ციცქა	19.4±0.3	3.0	15.5	15.0±0.2	2.2	14.7	5.0±0.1	0.8	15.4	0.072
	ოცხანური საფერე	19.5±0.3	3.4	17.6	13.7±0.2	2.0	14.9	5.0±0.1	0.8	15.8	0.080
	კრახუნა	18.2±0.3	2.7	14.7	13.8±0.2	1.9	14.0	5.6±0.1	0.7	12.6	0.108

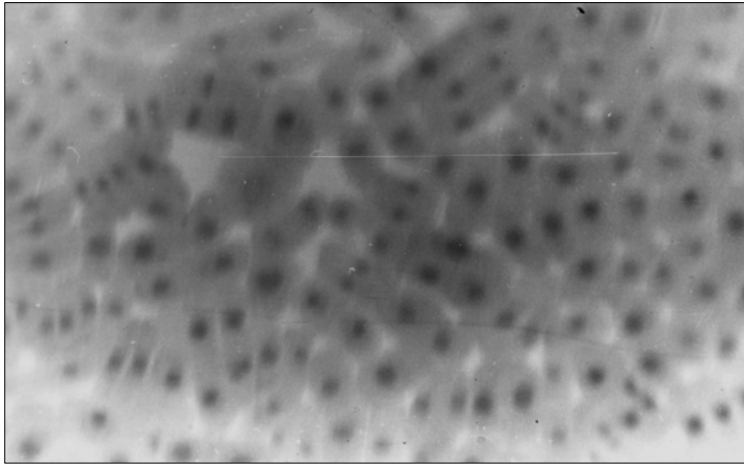
ცხრილი 1-ის გავრძელება

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
გურია	ჩხავერი ალადასტური	18.0±0.3	3.2	17.8	13.2±0.2	2.3	17.1	4.9±0.1	0.9	18.5	0.090
		16.9±0.3	2.8	16.7	12.3±0.2	2.3	18.6	4.7±0.1	0.6	13.1	0.091
სამეგრელო	ოჯალეში	17.3±0.3	3.0	17.4	13.2±0.1	1.6	11.9	4.2±0.1	0.7	17.3	0.065
ლენხუმი	უსახელოური ორბელური ოჯალეში	16.5±0.2	2.0	12.1	12.3±0.2	2.1	17.3	4.9±0.1	0.7	14.5	0.102
		18.0±0.3	2.9	15.8	13.0±0.3	3.1	20.4	5.2±0.1	0.9	17.4	0.100
რაჭა	ალექსანდროული	18.1±0.3	3.2	17.5	12.3±0.3	2.5	20.5	5.6±0.1	0.7	12.6	0.124
	მუჯურეთული	19.7±0.3	3.4	17.2	13.9±0.2	2.1	14.8	5.4±0.1	0.8	13.8	0.091
	წულუკიძის თეთრა	19.3±0.3	2.9	15.3	13.2±0.2	2.2	16.8	5.9±0.1	0.8	14.3	0.110
აჭარა	საწურავი	16.3±0.3	2.6	16.2	12.1±0.2	1.8	14.8	5.3±0.1	0.6	11.2	0.126

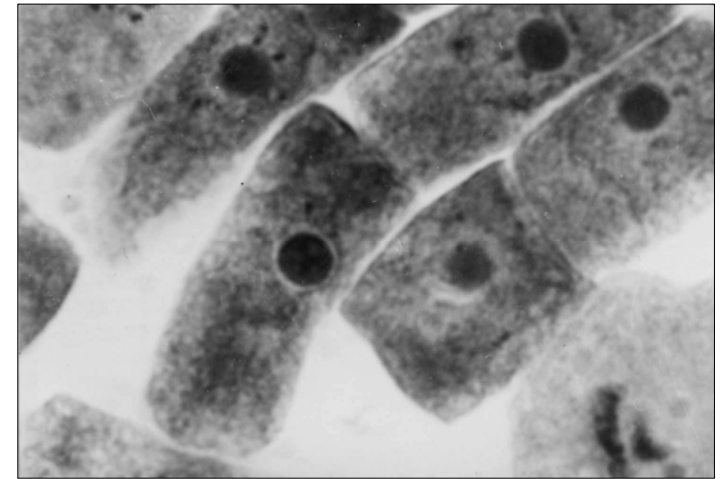
ვაზის ქართული გენოტიპების მერისტემული
უჯრედების პარამეტრების დისპერსიული ანალიზი

პარამეტრი	ცვალებადობის წყარო	კვადრატების ჯამი	თავისუფლების ხარისხი	საშუალო კვადრატული გადახრები	F _{ფაქტ.}	ცხრ.	
						p=0.05	p=0.01
სიგრძე	საერთო	2071.5	2199	-	-	-	-
	რეგიონები	1177.4	8	147.173	16.5	-	-
	შემთხვევითი გადახრა	19538.4	2191	8.918	-	-	-
სიგანე	საერთო	11871.51	2199	-	-	-	-
	რეგიონები	710.11	8	88.76	17.43	1.94	2.51
	შემთხვევითი გადახრა	11161.4	2199	5.09	-	-	-
ბირთვის დიამეტრი	საერთო	1705.41	2199	-	-	-	-
	რეგიონები	211.94	8	26.492	38.87	-	-
	შემთხვევითი გადახრა	1493.47	2191	0.682	-	-	-

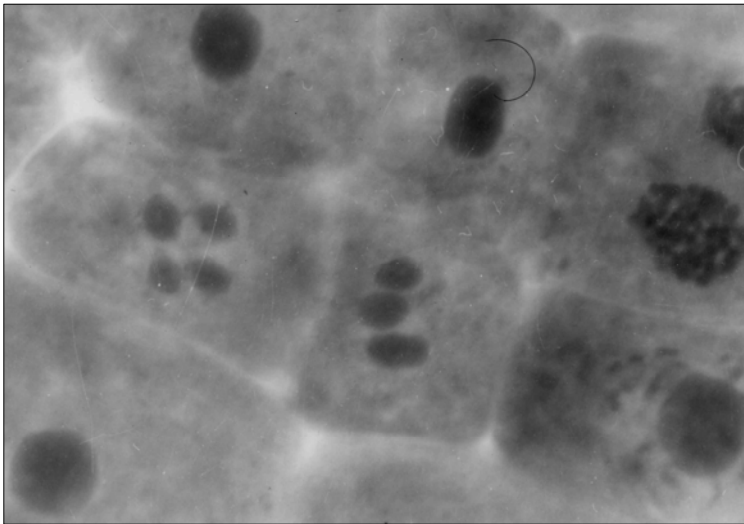
სურ.1. ვაზის ფესვის მერისტემული უჯრედები

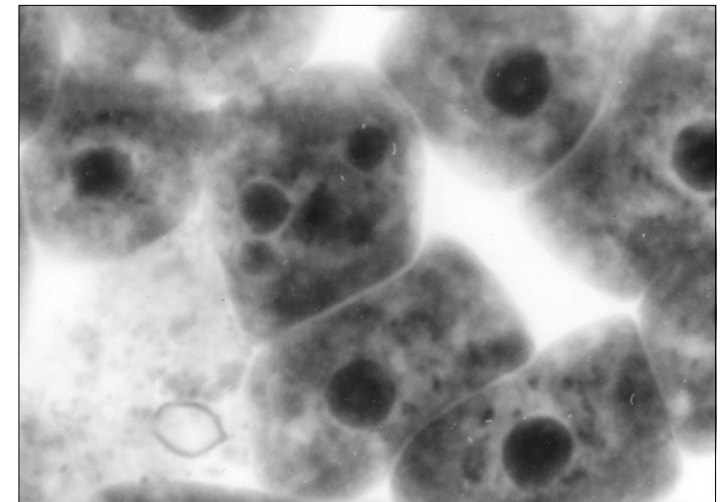
1(1) რქაწითელი

1(2) თაგკვერი

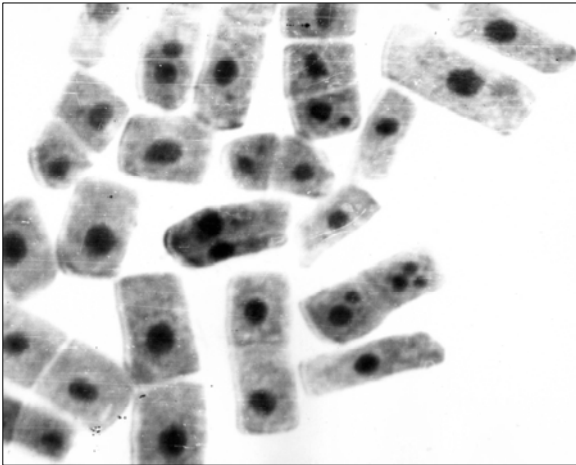

1(3) გორული მწვანე

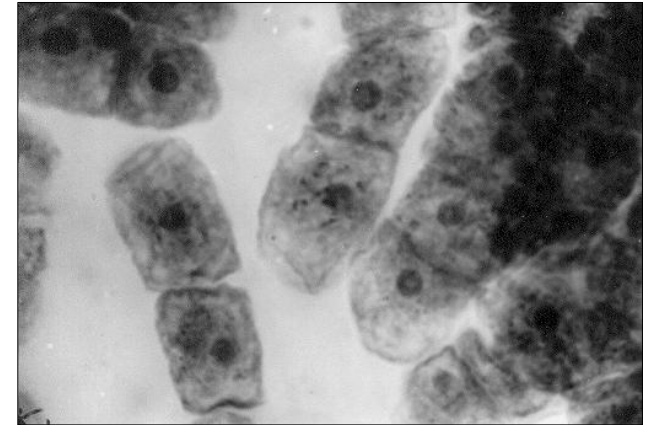

1(4) წულუკიძის თეთრა

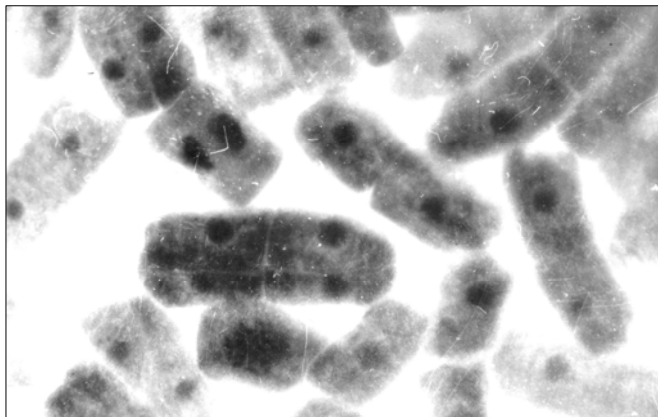
სურ. 1 (გაგრძელება)

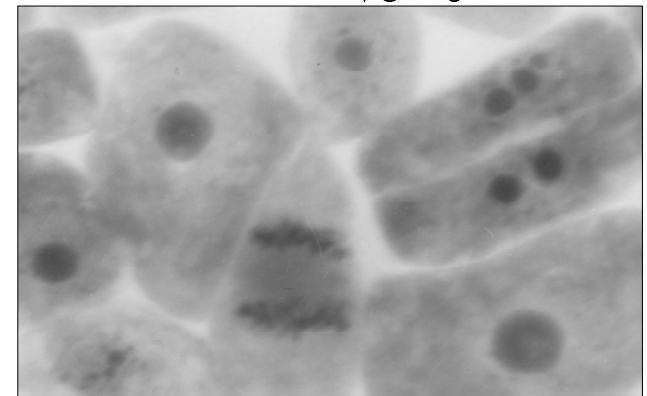
1(5) საფერავი

1(6) საწურავი

1(7) ციცქა

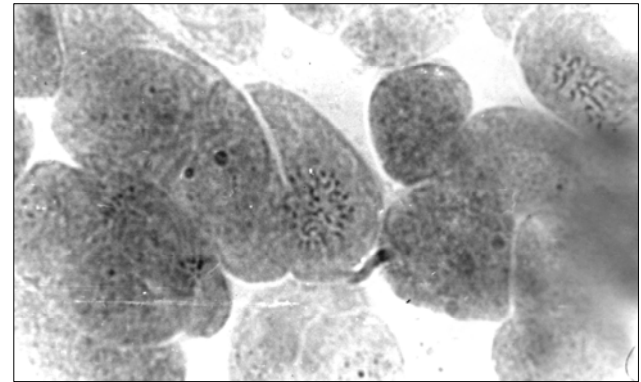

1(8) გორულა

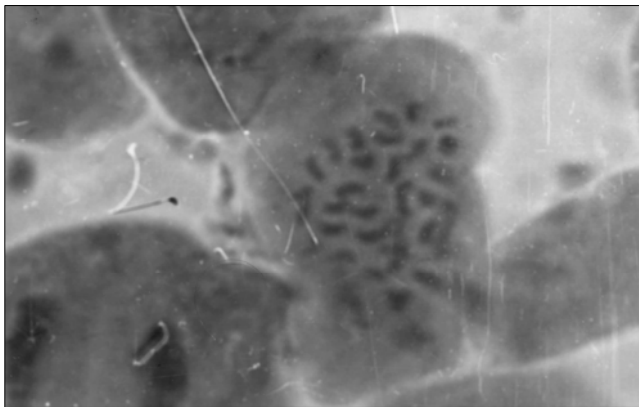
სურ. 2 კულტურული, გაგარეულებული და ველური ვაზის ქრომოსომული კომპლექტი

2(1) ველური ვაზი 37(79) $2n=38$

2(2) გაგარეულებული ჯიში ხეთურა $2n=38$

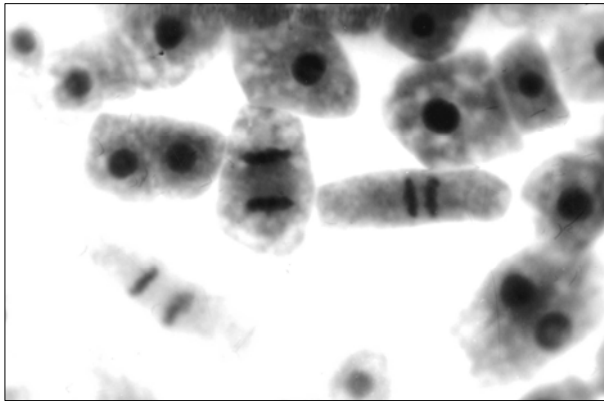

2(3) ცოლიკოური $2n=38$

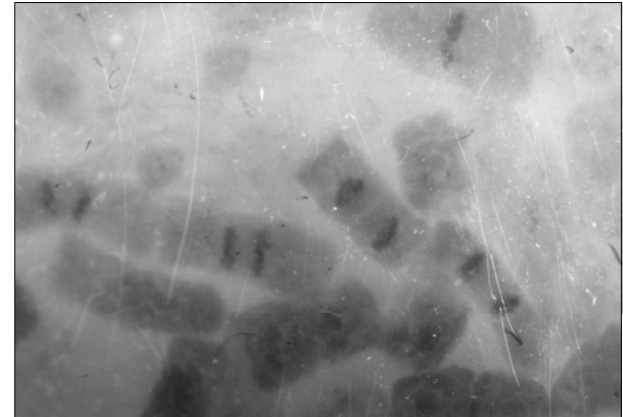

2(4) ცოლიკოურის ტეტრაპლოიდური
ფორმა $2n=4x=76$

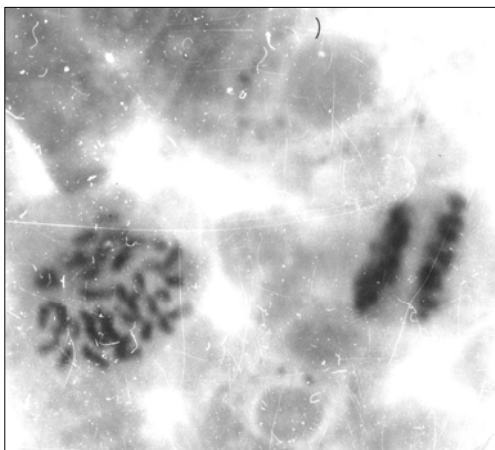
სურ. 3 დაყოფაში მყოფი ფესვის მერისტემული უჯრედები

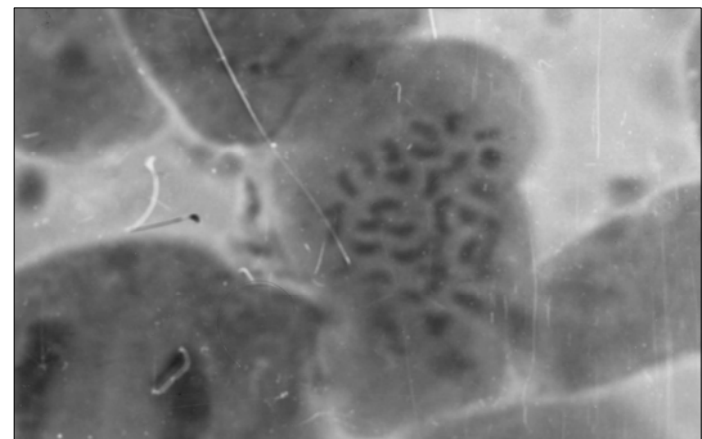
3(1) გორული მწვანე

3(2) ასურეთული შავი

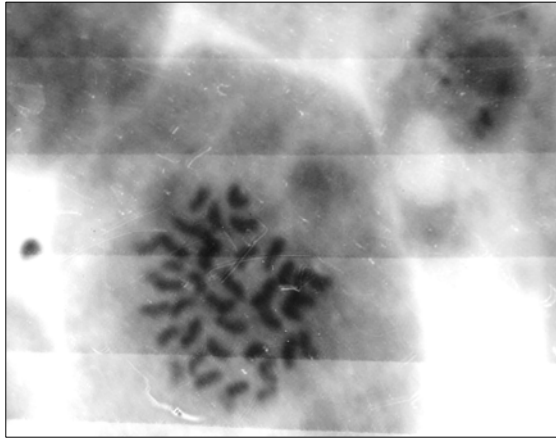

3(3) გორულა კლონი №21

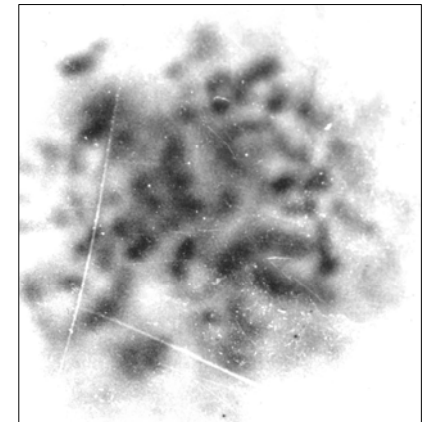
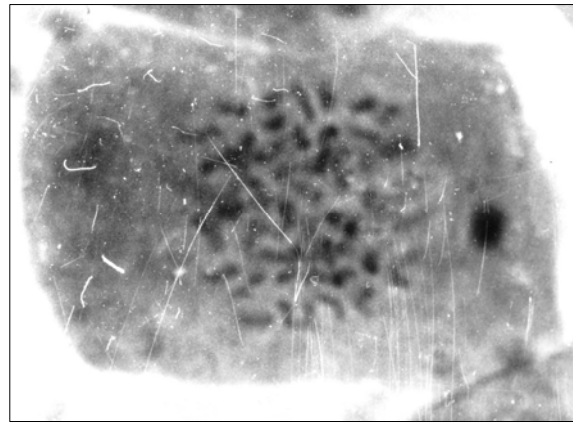

3(4) ცოლიკოური

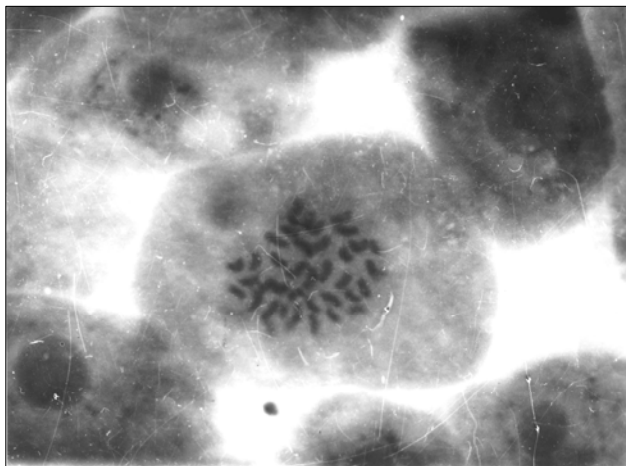
სურ. 4. გორუღას და კლონი №21-ის ქრომოსომული კომპლექტი

4(1) გორუღას ქრომოსომული
კომპლექტი $2n=38$

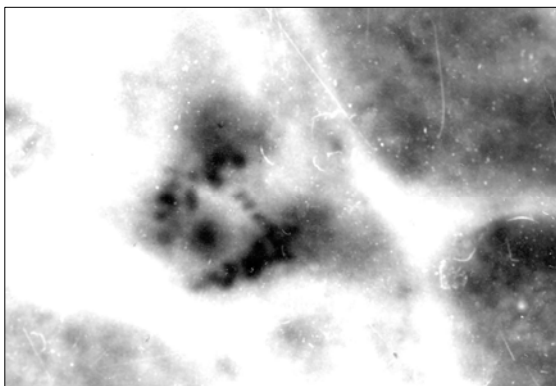
4(2), 4(3) კლონი №21-ის ტეტრაპლოიდი უჯრედი

4 (4) კლონი №21-ის დიპლოიდური უჯრედი

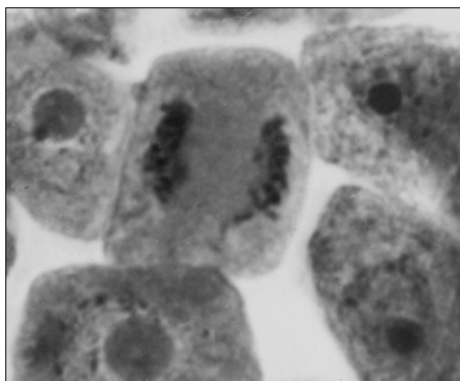
სურ. 5. აბერაციული უჯრედების სპექტრი მიტოზში. ანაფაზური დარღვევები (G₁ სტადია)

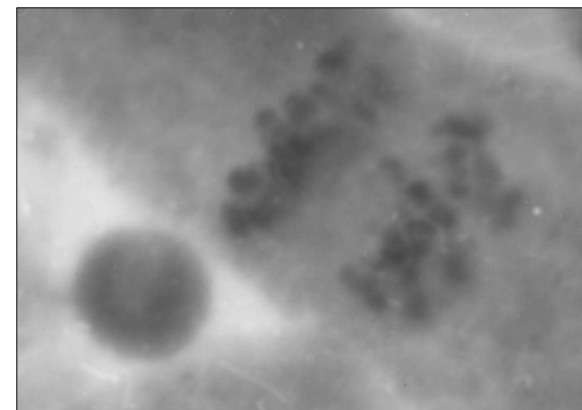
5(1) ერთმაგი ქრომოსომული ხიდი

5(2), ერთმაგი ქრომოსომული ხიდი

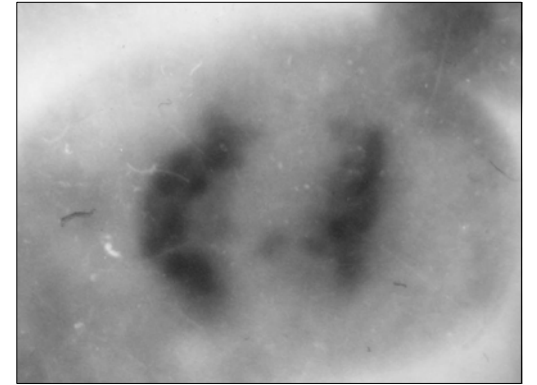
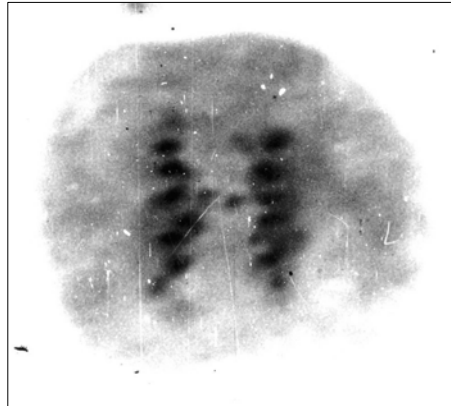
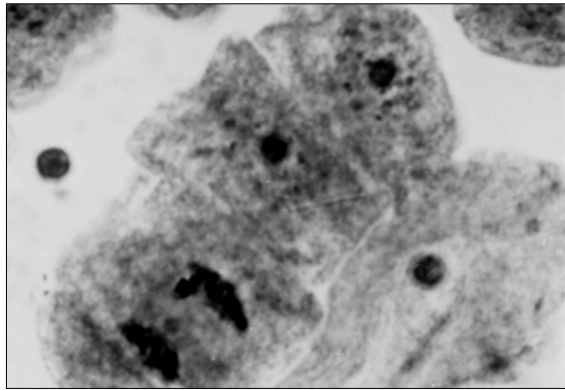

5(3) ჩამორჩენილი ქრომოსომები

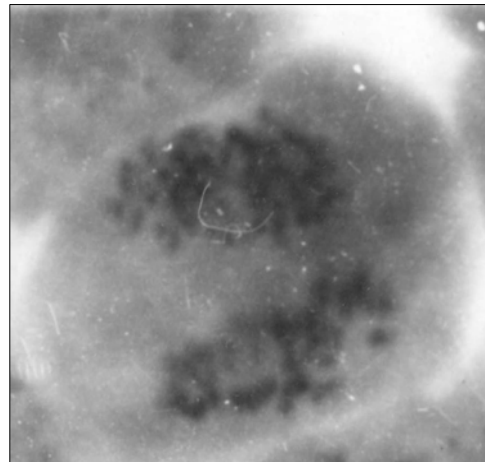

5(4) ერთმაგი ფრაგმენტი

სურ. 6. ანაფაზური დარღვევები (G₂ სტადია)

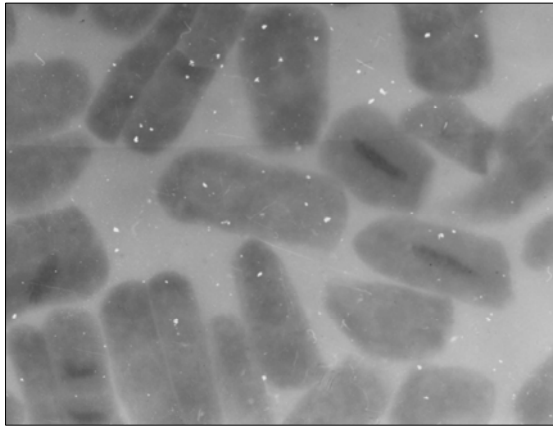

6(1), 6(2), 6(3) ორმაგი ფრაგმენტები

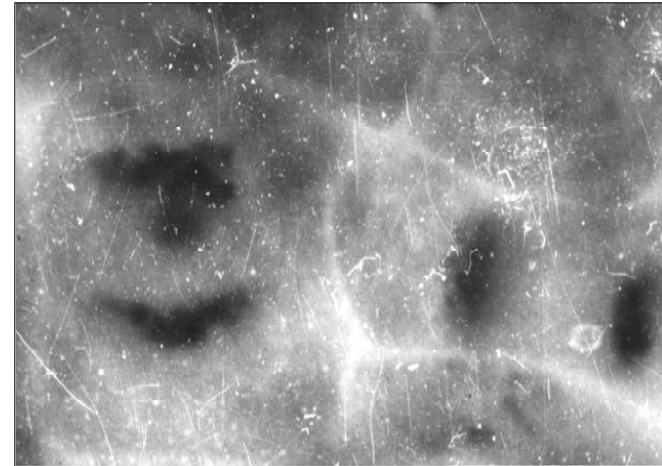

6(4) ორმაგი ხიდი

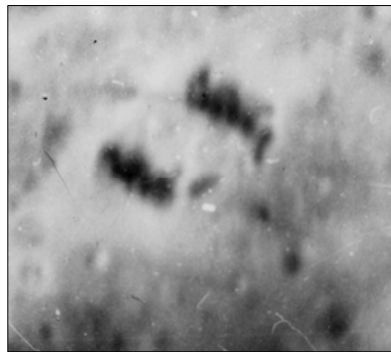
სურ. 7.

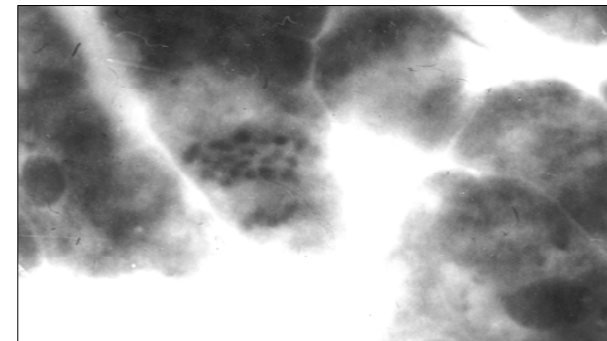
7(1) ასიმეტრიული მეტაფაზა

7(2) ანაფაზური დარღვევა, ერთმაგი ფრაგმენტი,
დაუშლელი ბირთვაკი

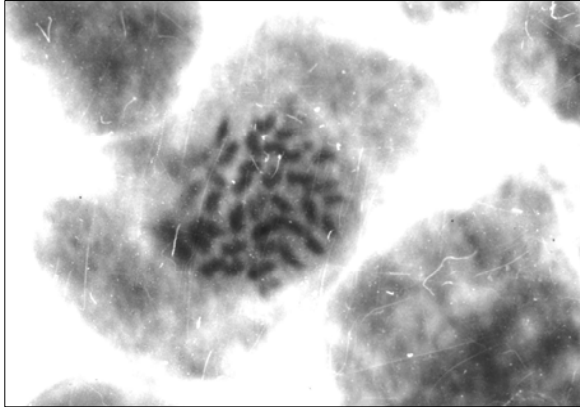

7(3) ჩამორჩენილი ქრომოსომა

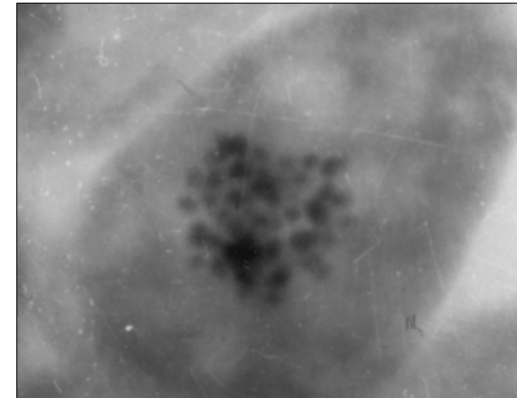

7(4) ქრომოსომების არათანაბარი
გადანაწილება

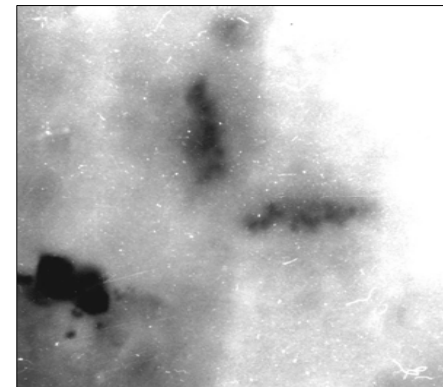
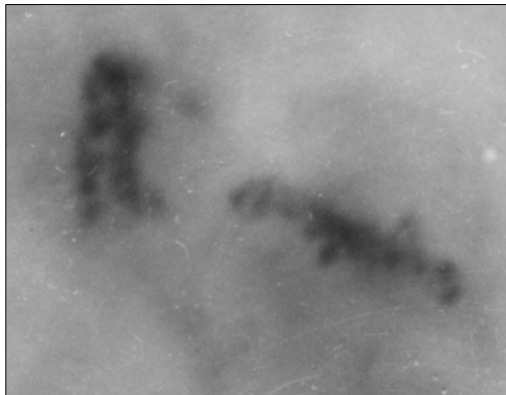
სურ. 8. დარღვევები მეიოზური დაყოფის მეტაფაზებში

8(1) მეიოზური დაყოფის I მეტაფაზა $2n=38$

8(2) II მეტაფაზა $n=19$

8(3), 8(4) მეტაფაზური დარღვევები, მართობულად განლაგებული მეტაფაზური ფირფიტები

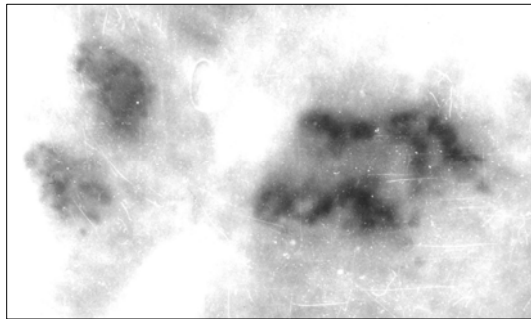
სურ. 9. აბერაციული უჯრედების სპექტრი მეიოზში

9(1) ორმაგი ქრომოსომული ხიდი I ანაფაზა

9(2) სამპოლუსიანი ანაფაზა, ქრომოსომული ხიდები I ანაფაზა

9(3) ორპოლუსიანი ანაფაზა,
ჩამორჩენილი ქრომოსომა II ანაფაზა

9(4) ასინქრონული ანაფაზა I მეიოზური დაყოფა

ვაზის ქართული გენოტიპების მერისტემულ უჯრედებში ქრომოსომული აბერაციათა სიხშირე და სპექტრი

ჯიში	გასინჯული ფესვების რაოდენობა	გასინჯული ანაფაზების რაოდენობა	შეცვლილი ანაფაზების		ხიდეები (%)				ფრაგმენტები (%)		შეწებებული ქრომოსომები (%)	ჩამორჩენილი ქრომოსომები (%)	ასიმეტრიული ანაფაზები (%)	
			N	P±Sp (%)	I	II	-	=	-	-				
რქაწითელი	20	524	3	0.6±0.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100
საფერავი	“	293	6	2.0±0.8	-	-	-	-	33	-	-	-	-	67
თავკვერი	“	396	5	1.3±0.6	50	-	-	10	20	-	20	-	-	-
ჩინური	“	649	8	1.2±4.3	25	25	-	-	25	-	-	-	-	25
გორულა	“	818	11	1.4±1.1	36	-	-	-	18	-	-	18	-	27
გორული მწვანე	“	302	7	2.3±0.9	43	-	-	-	14	-	-	-	-	43
ციცქა	“	524	6	1.1±0.5	33	-	-	-	17	-	-	-	-	50
ცოლიკოური	“	599	8	1.3±0.5	25	-	-	-	-	-	-	-	-	75
კრახუნა	“	402	3	0.7±0.4	25	-	-	-	50	-	-	-	-	25
ოცხანური საფერე	“	798	3	0.4±0.2	25	-	-	-	-	-	-	-	-	75
ალექსანდროული	“	706	4	0.6±0.3	25	-	-	-	25	-	-	25	-	25
მუჯურეთული	“	792	5	0.6±0.3	40	-	-	-	-	-	20	-	-	40
წულუკიძის თეთრა	“	769	9	1.6±0.4	22	-	-	-	33	-	-	22	-	22
უსახელოური	“	637	2	0.3±0.02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100
ჩხავერი	“	732	10	1.4±0.4	50	-	-	-	20	-	10	-	-	20
საწურავი	“	315	4	1.3±0.1	50	25	25	-	-	-	-	-	-	-

